

СЛУЧАЙ ОГНЕСТРЕЛЬНОГО РАНЕНИЯ ГЛАЗА

А. А. Плетенецкая, В. Ю. Ащеулов, М. А. Федоренко

Резюме. Огнестрельные ранения является постоянным объектом судебно-медицинских исследований экспертов во всех странах мира. Так во время зимних событий 2014 года в Украине зарегистрировано большое количество погибших и раненых от огнестрельных повреждений. В статье приведен интересный случай из практики. При этом, потерпевший получил огнестрельное слепое пулевое ранение лица с повреждением левого глаза и костей черепа (многоосколочный перелом медиальной стенки левой орбиты) с гемосинуситом левой верхнечелюстной и этмоидальной пазух, которое образовалось от действия огнестрельного снаряда сферической формы диаметром 17 мм. Описанный случай подтверждает актуальность вопроса огнестрельных ранений, в том числе из травматического оружия, особенно в Украине, а также является примером редкого варианта прохождения пули через левую орбиту с последующим застреванием ее в решетчатой кости. При этом, потерпевший, хотя и потерял глаз, но остался жив.

Ключевые слова: огнестрельное ранение, пуля, судебно-медицинская экспертиза.

ACCIDENT OF GUNSHOT INJURY OF AN EYE

A. Pletenetskaya, V. Ashcheulov, M. Fedorenko

Summary. Gunshot wounds is a constant subject of forensic research among experts throughout the world. So during the winter events of 2014 in Ukraine registered a large number of deaths and injuries from gunshot wounds. This article provides an interesting case. In this case, the victim received a gunshot blind bullet wound of the face with damage to the left eye and bones of the skull (comminuted fracture of the medial wall of the left orbit) with the hemოსинусит of the left maxillary and ethmoidal sinuses, which was formed of spherical gunshot bullet with a diameter of 17 mm.

This case confirms the relevance of the issue of gunshot wounds, including a traumatic weapons, especially in Ukraine, and also is an example of a rare variant of the passing bullet through the left orbit with its location in the ethmoid bone. In this case, the victim, although he lost an eye, but survived.

Keywords: gunshot wound, bullet, forensic examination.

УДК 612.12-001.45:340.624

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ЕКСПЕРТИЗИ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ТРАВМИ ЯК ЗАПОРУКА ЯКІСНО ПРОВЕДЕНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

В. М. Зозуля,¹ О. А. Нечипоренко,¹ О. В. Ганський,² В. В. Лесик²

Житомирське обласне бюро судово-медичної експертизи¹
НДЕКЦ при УМВС України в Житомирській області²

ВСТУП. На даний час, складна ситуація в країні призвела до значного розповсюдження ручної вогнепальної зброї серед населення, що в свою чергу збільшило кількість злочинів з її використанням, а це викликає більш часте призначення працівниками МВС України експертиз з приводу вогнепальних тілесних ушкоджень. Незважаючи на вирішеність багатьох граней проблеми вогнепальної травми, виконання судово-медичної експертизи таких випадків продовжує залишатись одним із найскладніших. Як свідчать літературні дані, запровадження комплексного підходу до експертизи вогнепальної травми з проведенням додаткових медико-криміналістичних досліджень та виконанням серії експериментальних пострілів, забезпечує високу об'єктивність і точність експертних висновків [1-6].

З метою підтвердження ефективності комплексного підходу до експертизи вогнепальної травми наводиться інформація з конкретного випадку з практики.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ. У ніч 27.06.2014 року на 19км траси «Бердичів-Погребище-Іллінці» в Житомирській області відбулася перестрілка, внаслідок чого гр. К. було спричинено смертельне поранення, а гр. Б. з вогнепальними пораненнями був доставлений до лікарні.

Під час допиту гр. Б. повідомив, що автомобіль, на якому вони рухалися з гр. К був підірваний іншим автомобілем. З вказаного автомобіля вийшло декілька осіб, які були озброєні автоматами Калашнікова, з його автомобіля вийшов К., після чого розпочалися постріли. Коли сам гр. Б вийшов з машини, то почали стріляти по

ньому, при чому одна куля влучила йому в груди в бронежилет, а друга в ліву руку, після чого він почав відстрілюватися і усі нападники втекли. Відстань між ним та особою, що в нього стріляла, в момент пострілів була більше 2м.

Під час виконання судово-медичної експертизи трупа гр. К. було встановлено: «...виявлені тілесні ушкодження у вигляді: 1) сліпого вогнепального кульового поранення голови з ушкодженням кісток лицевого черепа, кісток основи черепа та речовини мозку з наявністю вхідної вогнепальної кульової рани в ділянці підборіддя; 2) наскрізного вогнепального поранення голови з ушкодженням кісток черепа та речовини мозку з наявністю вхідної вогнепальної рани в правій виличній ділянці та вихідної рани в ділянці лівої щоки; 3) сліпого вогнепального кульового поранення правого передпліччя з ушкодженням правої ліктьової кістки та м'язів плеча, з наявністю вогнепальної рани в ділянці правого передпліччя; 4) дотичного вогнепального поранення лівого плеча з наявністю рани в даній ділянці; 5) наскрізного вогнепального поранення нижньої третини правого передпліччя; 6) наскрізного вогнепального поранення в правій здухвинній ділянці ... ». При медико-криміналістичній експертизі шматочків шкіри від трупу гр. К.: «...на клаптиках шкіри виявлено вхідні кульові рани, які утворились від дії снарядів (куль) до складу яких входили сполуки міді, в результаті пострілів з вогнепальної зброї з близької дистанції...».

З висновку судово-медичної експертизи гр. Б: « ... як слідує із карти стаціонарного хворого ... При первинному огляді: скарги на біль, наявність рани в ділянці лівого передпліччя. В ділянці в середньо-верхній третині на тильно-латеральній поверхні рана округлої форми, розміром 0,8x0,9см. Округлі краї рани темного кольору. По долонно-медіальній поверхні в середній третині лівого передпліччя рана округлої форми 0,7x0,7см. Набряк лівого передпліччя в середньо-верхній третині, біль при пальпації, кісткова крепітація. ... На рентгенограмі уламковий перелом лівої променевої кістки. ...»

Під час огляду місця події 27.06.2014 було виявлено та вилучено: 1) предмет схожий на револьвер; 2) предмет схожий на пістолет «ТТ»; 3) патрон; 4) 10 гільз; 5) кулю. Під час огляду місця події 27.06.2014, проведеного в травпункті Бердичівської ЦМЛ, у гр. Б. вилучено предмет схожий на пістолет «ПМ». Під час огляду трупа гр. К. в приміщенні моргу було вилучено 2 кулі. Дані предмети були направлені на експертизу до НДЕКЦ при УМВС України в Житомирській області. При проведенні експертизи було встановлено: « ... Представлений для дослідження об'єкт ... який був вилучений під час огляду місця події ... є бойовою ручною короткоствольною нарізною вогнепальною зброєю – пістолетом зразка 1930/33рр. конструкції Токарева («ТТ») калібру 7,62мм. ... Представлений для дослідження об'єкт ... який був вилучений під час огляду місця події ... проведеного в травпункті Бердичівської ЦМЛ ... є короткоствольною вогнепальною зброєю – гладкоствольним самозарядним пістолетом моделі «ПМР» ... який призначений для відстрілу патронів, споряджених металевими снарядами «несмертельної дії» калібру 9мм Р.А. ... Надані три кулі відстріляні з нарізної вогнепальної зброї калібру 7,62мм, яким може бути пістолет «ТТ» калібру 7,62мм, або конструктивна аналогічна нарізна вогнепальна зброя. ... Надані чотири об'єкти ... які були вилучені під час огляду місця ... є складовими частинами боєприпасів – стріляними гільзами від 7,62мм патронів до пістолета «ТТ». ... Надані шість об'єктів ... виявлені та вилучені під час огляду місця події ... є складовими частинами патронів – стріляними гільзами від несертифікованих в Україні пістолетних патронів з гумовою кулею калібру 9мм Р.А. ... Надані чотири гільзи (з маркуванням: «539 Е», «38 78», «38 Д», «270 Г») відстріляні з наданого пістолета «ТТ» калібру 7,62мм, рамка з кожух-затвором – серії ЛР № 518, 1940 року виготовлення, ствол з ударно-спусковим механізмом – серії СФ № 466, магазин – серії ...В (перший символ не читається, вірогідно «С») № 820, а також сліди на наданому 7,62мм патроні до пістолета «ТТ» залишені деталями зазначеного вище екземпляра пістолета «ТТ» та виникли внаслідок осічки при спробі проведення пострілу з послідуною ежекцією патрона з пістолета. ... Надані три кулі відстріляні з наданого пістолета «ТТ» калібру 7,62мм, рамка з кожух-затвором – серії ЛР № 518, 1940 року виготовлення, ствол з ударно-спусковим механізмом – серії СФ № 466, магазин – серії ...В (перший символ не читається, вірогідно «С») № 820. ... Надані шість гільз відстріляні з наданого пістолету моделі «ПМР», серії ХК НА № 2307, калібру 9мм Р.А.». Отже, співпадіння співпадаючих окремих ознак слідів від каналу ствола на одній із трьох досліджуваних кулях та одній із трьох експериментально відстріляних куль з наданого пістолету «ТТ» виявило позитивний результат (див. фото 1). Результати проведених експертиз поставили під сумнів покази гр. Б. щодо обставин отримання ним та гр. К. вогнепальних ушкоджень, а саме щодо зброї з якою на них напали, кількості пострілів та відстані, з якої були здійснені постріли, в зв'язку з чим виникло питання щодо можливості спричинення гр. Б. собі вогнепального поранення власноручно і була призначена комплексна судово-медично-балістична експертиза. В ході проведення медико-криміналістичної експертизи одягу гр. Б. встановлено, що на лівому рукаві куртки виявлено два наскрізні пошкодження тканини. Пошкодження №1 (фото 2), що розташоване на задній поверхні лівого рукава є вхідним вогнепальним кульовим пошкодженням. При огляді пошкодження в інфрачервоних променях за допомогою ЕОП «ОРЕОЛ» по нижньому краю пошкодження виявлено затемнення, яке характерне для накладання кіптяви, у вигляді ділянки трикутної форми. При дослідженні пошкодження в УФ – променях виявлені дрібні ділянки з блакитним світінням, яке характерне для зброярського мастила.

Фото 1. Результат суміщення співпадаючих окремих ознак слідів від каналу ствола на одній із трьох досліджуваних куль та одній із трьох експериментально відстріляних куль з наданого пістолету «ТТ».

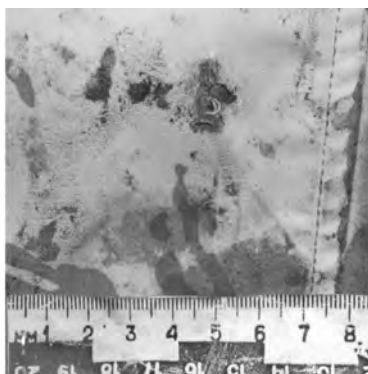

Фото 2. Пошкодження №1 рукава куртки

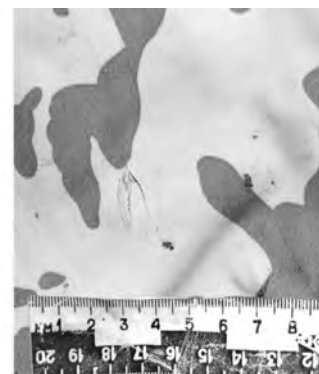

Фото 3. Пошкодження №2 рукава куртки

Пошкодження №2 (див. фото 3), що розташоване на передній поверхні лівого рукава є вихідним вогнепальним кульовим пошкодженням.

На фрагменті рукава сорочки виявлено три пошкодження (фото 4 та 5). Пошкодження №1 розташовується біля правого краю фрагмента та знаходиться на відстані 160мм вверх від нижнього краю рукава, на відстані 76мм вниз від верхнього краю фрагмента та на 26мм від правого краю фрагмента. Візуально та за допомогою стерео мікроскопії встановлено: пошкодження неправильно овальної форми, розмірами до 15x7мм з дефектом по типу «мінус-тканина» в центрі пошкодження, дефект неправильно-овальної форми діаметром 10x7мм.

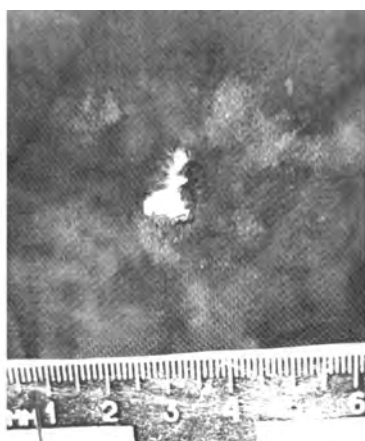

Фото 4. Пошкодження №1 на фрагменті рукава сорочки

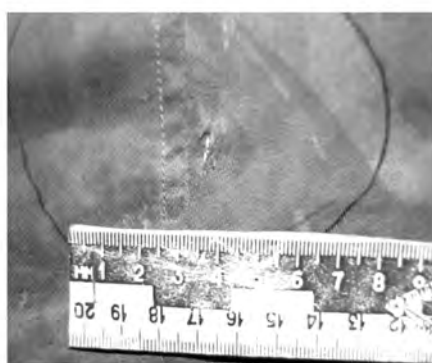

Фото 5. Пошкодження №2 на фрагменті рукава сорочки

Краї пошкодження просочені кров'ю, засохлі, утворені поздовжньо крайовими та поперечно крайовими нитками, кінці яких розволокненні. Краї нерівні, дрібно фестончаті, по краях відходять радіальні додаткові надриви матеріалу, довжиною від 0,5мм до 2,2мм. По краям пошкодження на волокнах матеріалу виявлене крайове розплавлення тканини. При розгляді пошкодження в інфрачервоних променях за допомогою ЕОП «ОРЕОЛ» навколо країв пошкодження виявлено слабо виражене затемнення, яке характерне для накладання кіптяви. При дослідженні пошкодження в УФ – променях світіння, яке характерне для рушничного мастила не виявлене. Дане пошкодження являється вхідним вогнепальним. Пошкодження №2 розташовується біля лівого краю фрагмента, на 45мм нижче від пошкодження №1 та знаходиться на відстані 115мм вверх від нижнього краю рукава, на відстані 266мм вниз від верхнього краю фрагмента та на 145мм від лівого краю фрагмента. Візуально та за допомогою стерео мікроскопії встановлено: пошкодження неправильно-овальної форми, розмірами до 15x5,5мм з дефектом по типу «мінус-тканина» в центрі пошкодження, дефект неправильно-овальної форми діаметром 10x4мм. Краї пошкодження просочені кров'ю, засохлі, дещо вивернуті назовні, утворені поздовжньо крайовими та поперечно крайовими нитками, кінці яких розволокненні. Краї нерівні, дрібно фестончаті, по краях відходять радіальні додаткові надриви матеріалу, довжиною від 0,6мм до 2,5мм. Кінці пошкодження заокруглені. Пошкодження №3 ... являється розривом та утворилось від перерозтягнення».

З метою надання відповіді на поставлені перед комплексною експертизою питання було проведено 10 експериментальних пострілів з пістолета ТТ з відстаней від 10см до 1м. Фрагменти тканини мішеней були дослі-

джені візуально та за допомогою стереомікроскопії із використанням контактної-дифузійного методу по визначенню характеру пошкоджень та розташування додаткових факторів пострілу на фрагментах тканини. В ході дослідження було встановлено: «Фрагмент тканини №5. ... На фрагменті тканини виявлене наскрізне пошкодження матеріалу (див. фото №6) округлої форми з дефектом по типу «мінус» тканина в центрі пошкодження, дефект округлої форми діаметром 6мм. Зовнішній діаметр пошкодження 7,2мм. Краї пошкодження утворені поздовжньо крайовими та поперечно крайовими нитками, кінці яких розволокненні, нитки переплету тканини пересічені в одній площині, навколо країв пошкодження наявні поверхневі радіальні надриви, довжиною від 0,5мм до 1,8мм. По краях пошкодження виявлено поясок обтирання у вигляді кільця, який місцями переривається з накладанням речовини сірого кольору, по зовнішньому діаметру пошкодження, також на волокнах матеріалу виявлене крайове розплавлення тканини. Навколо країв пошкодження на довжину до 62 мм виявлене нерівномірне поверхневе накладання речовини у вигляді кількох дрібних крапок темно-сірого кольору, часточки розмірами від 0,2мм, до 0,6мм. При розгляді пошкодження в інфрачервоних променях за допомогою ЕОП «ОРЕОЛ» з використанням фільтрів ІКС-1, ІКС-3, КС-18, КС-19 виявлено навколо країв пошкодження в ділянці зовнішнього діаметру характерне для накладання кіптяви затемнення у вигляді нерівномірного кільця. ...

Фрагмент тканини №6. Тканина, що представлена на дослідження чотирикутної форми, виготовлена з бавовняного матеріалу, білого кольору, розмірами 212x172мм. Перепліт тканини звичайний. На фрагменті тканини виявлене наскрізне пошкодження матеріалу (фото 7) округлої форми з дефектом по типу «мінус» тканина в центрі пошкодження, дефект округлої форми діаметром 5,2мм. Зовнішній діаметр пошкодження 7,2мм. Краї пошкодження утворені поздовжньо крайовими та поперечно крайовими нитками, кінці яких розволокненні, нитки переплету тканини пересічені в одній площині, навколо країв пошкодження наявні поверхневі радіальні надриви, довжиною від 0,5мм до 1,6мм. По краях пошкодження виявлено поясок обтирання у вигляді кільця, який місцями переривається з накладанням речовини сірого та темно-сірого кольору, по зовнішньому діаметру пошкодження, також на волокнах матеріалу виявлене крайове розплавлення тканини. Навколо країв пошкодження на довжину до 61,5мм виявлене нерівномірне поверхневе накладання речовини у вигляді дрібних крапок темно-сірого кольору, часточки розмірами від 0,2мм, до 0,6мм.

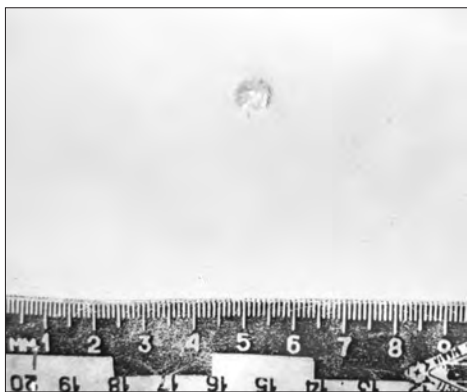

Фото 6. Результат експериментального пострілу з відстані 60см

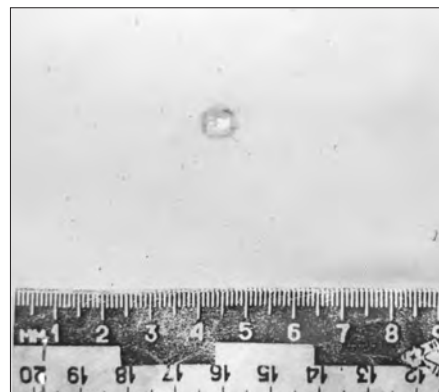

Фото 7. Результат експериментального пострілу з відстані 50см

Таким чином, було встановлено, що постріл в руку гр. Б. був виконаний з близької відстані, на що вказує наявність факторів близької відстані, а при порівнянні вхідного пошкодження на куртці та пошкоджень на фрагментах тканини були виявлені схожі ознаки, у вигляді нерівномірного накладання кіптяви навколо країв пошкодження, крайового оплавлення, пояску обтирання та нашарувань сполук заліза та міді, що відповідають пошкодженням на мішенях №5 та №6, які утворилися при пострілах з відстані 50см та 60см, що дає можливість стверджувати про власноручне спричинення гр. Б. собі вогнепального поранення лівого передпліччя.

ВИСНОВКИ

Встановлення відстані проведення пострілу, а також вирішення поставлених слідством інших питань, що пов'язані з механізмом та обставинами отримання вогнепальної травми, є вкрай важким завданням без проведення експериментально-порівняльного дослідження дії конкретного зразку зброї.

Література

1. **Гамов Д.Ю.** Методика встановлення належності об'єкта до бойових припасів вогнепальної стрілецької зброї та його придатності до стрільби / Д.Ю.Гамов – К.: ДНДЕКЦ МВС України, 2006. – 22 с.
2. **О комплексной** медико-криминалистической экспертизе огнестрельной травмы / Мазикин И.И., Мовшович А.А.: Метод. письмо. – М.,1989. – 13 с.

3. Устинов А.И., Блюм М.И. Патроны ручного огнестрельного оружия и их криминалистическое исследование. – М., 1982. – 295 с.
4. Молчанов В.И. Огнестрельные повреждения. Судебная медицина: Руководство для врачей. – СПб.: Гиппократ, 1998. – С. 112-140.
5. О комплексной медико-криминалистической экспертизе огнестрельной травмы / Мазикин И.И., Мовшович А.А.: Метод. письмо. – М., 1989.– 13 с.
6. Томилин В.В. Огнестрельные повреждения // Судебно-медицинская экспертиза: Справочник для юристов. – М.: Юридическая литература, 1985. – С. 42-50.

КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К ЭКСПЕРТИЗЕ ОГНЕСТРЕЛЬНОЙ ТРАВМЫ КАК ЗАЛОГ КАЧЕСТВЕННО ПРОВЕДЕННОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ

Зозуля В.М., Нечипоренко О.А., Ганський А.В., Лесик В.В.

Резюме. Приведен случай конкретной экспертизы по поводу огнестрельных повреждений. Указано, что точное определение расстояния выстрела возможно лишь в случае проведения комплексной судебно-медицинской и баллистической экспертизы при проведении экспериментальных выстрелов.

Ключевые слова: дополнительные факторы выстрела, дальность расстояния выстрела.

AN INTEGRATED APPROACH TO THE GUNSHOT INJURY EXAMINATION AS A PREREQUISITE FOR AN MEDICOLEGAL ASSESSMENT

Zozulya V.M., Nechyporenko O.A., Gansky A.V., Lesik V.V.

Abstract: A case-specific gunshot injury examination is described with due reasoning that precise shooting range determination is possible only following complex forensic and ballistic examination available from experimental shots.

Key words: gunshot cofactors, shooting range.

УДК 340.62:616-001.45

ВПЛИВ ПЕРЕШКОДИ, РОЗТАШОВАНОЇ БІЛЯ ВИХІДНОГО ВОГНЕПАЛЬНОГО УШКОДЖЕННЯ

Н. П. Саніна, Л. М. Туманська, М. Д. Зубко

Запорізький державний медичний університет

Резюме: у статті описаний випадок впливу перешкоди, розташованої біля вихідних вогнепальних ушкоджень та їх морфологічні особливості.

Ключові слова: перешкода, вихідне вогнепальне ушкодження.

ВСТУП. При судово-медичній експертизі вогнепальних ушкоджень доводиться вирішувати багато спеціальних питань, в тому числі, де розташовані вхідна і вихідна рани. При множинних вогнепальних пораненнях вирішення питання про локалізацію вхідних і вихідних ран, може викликати труднощі, в тому випадку, коли їх утворення супроводжують певні умови. Однією з таких умов є наявність перешкоди.

Будь-яка перешкода суттєво впливає на сліди близького пострілу, а деякі перешкоди настільки змінюють дію снаряду на тіло, що утворюють пошкодження, які за своїм характером значно відрізняються від звичайних вогнепальних [1].

Нерідко перешкода розташована в ділянці виходу снаряду з тіла. При такій послідовності взаємодії перешкоди може надавати різноманітний вплив на характер і особливості ушкоджень тіла. Найбільш часто в ділянці вихідної рани виявляється одяг, іноді який-небудь предмет (стіна, спинка стільця і т.п.). Якщо одяг або